

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

24 mai 2016*

„Trimitere preliminară — Procedură preliminară de urgență — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Mandat european de arestare — Articolul 4a alineatul (1) — Proceduri de predare între statele membre — Condiții de executare — Motive de neexecutare facultativă — Excepții — Executare obligatorie — Pedepsă pronunțată într-o cauză judecată în lipsă — Noțiunile «citare personală la proces» și «informare oficială prin alte mijloace» — Noțiuni autonome de drept al Uniunii”

În cauza C-108/16 PPU,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos), prin decizia din 24 februarie 2016, primită de Curte la aceeași dată, în procedura privind executarea unui mandat european de arestare emis împotriva

Paweł Dworzecki

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz (raportor), președinte de cameră, domnii A. Arabadjiev, C. Lycourgos, E. Juhász și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 aprilie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Paweł Dworzecki, de J. Dobosz și de A. de Boon, avocat;
- pentru guvernul olandez, de M. Bulterman, de M. Noort și de B. Koopman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de J. Sawicka și de M. Pawlicka, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de V. Kaye, în calitate de agent, asistată de J. Holmes, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de R. Troosters și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 mai 2016,

* Limba de procedură: neerlandeza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”).
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unei proceduri referitoare la executarea în Țările de Jos a unui mandat european de arestare emis de Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (Tribunalul Regional din Zielona Góra, Polonia) împotriva domnului Paweł Dworzecki.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (5) și (7) ale Deciziei-cadru 2002/584 au următorul cuprins:

„(5) [...] [I]ntroducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare.
[...]

[...]

(7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 5 din Tratatul de instituire a Comunității Europene. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.”
- 4 Articolul 1 din Decizia-cadru 2002/584, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”, prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [UE].”

5 Decizia-cadru 2009/299 precizează motivele de refuz al executării mandatului european de arestare atunci când persoana în cauză nu a fost prezentă la proces. Considerentele (1), (2), (4), (6)-(8) și (14) ale acestei decizii-cadru prevăd:

„(1) Dreptul persoanei acuzate de a fi prezentă în persoană la proces este inclus în dreptul la un proces echitabil prevăzut la articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Curtea a declarat, de asemenea, că dreptul persoanei acuzate de a fi prezentă în persoană la proces nu este absolut și că, în anumite condiții, persoana acuzată poate renunța, de bunăvoie și nesilită de nimeni, în mod expres sau tacit, dar fără echivoc, la respectivul drept.

(2) Diversele decizii-cadru de punere în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești definitive nu abordează în mod integrat chestiunea hotărârilor care au fost emise în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană. Această diversitate ar putea complica activitatea practicienilor și ar putea reprezenta un obstacol în calea cooperării judiciare.

[...]

(4) Prin urmare, este necesar să se prevadă temeuri clare și comune pentru nerecunoașterea deciziilor care au fost pronunțate în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană. Prezenta decizie-cadru este destinată precizării definiției acestor temeuri comune care să permită autorității de executare să execute decizia în pofida absenței persoanei în cauză de la proces, respectându-se pe deplin dreptul persoanei la apărare. Prezenta decizie-cadru nu este destinată reglementării formelor și metodelor, inclusiv a cerințelor procedurale care sunt folosite pentru obținerea rezultatelor menționate în prezenta decizie-cadru, aceasta fiind o chestiune de legislație națională a statelor membre.

[...]

(6) Dispozițiile prezentei decizii-cadru de modificare a altor decizii-cadru stabilesc condițiile în care nu ar trebui refuzată recunoașterea și executarea unei decizii pronunțate în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană. Acestea sunt condiții alternative; atunci când una dintre condiții este îndeplinită, autoritatea emitentă, prin completarea secțiunii corespunzătoare a mandatului european de arestare sau a certificatului relevant din celelalte decizii-cadru, dă asigurări că cerințele au fost sau vor fi îndeplinite, ceea ce ar trebui să fie suficient în scopul executării deciziei pe baza principiului recunoașterii reciproce.

(7) Recunoașterea și executarea unei decizii care a fost pronunțată în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană nu ar trebui refuzate în cazul în care aceasta din urmă a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia sau în cazul în care persoana în cauză a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a determinat fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștința de procesul stabilit. În acest context, se înțelege că persoana ar fi trebuit să primească informațiile respective «în timp util», aceasta însemnând cu suficient de mult timp înainte pentru a-i permite persoanei să participe la proces și să își exercite efectiv dreptul la apărare.

(8) Dreptul la un proces echitabil al persoanei acuzate este garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest drept include dreptul persoanei în cauză de a fi prezentă în persoană la proces. Pentru a-și exercita acest drept, persoana în cauză trebuie să aibă cunoștința de procesul stabilit. În conformitate cu prezenta decizie-cadru, informarea persoanei cu privire la proces ar trebui să fie asigurată de fiecare stat membru în conformitate cu legislația

națională proprie, prin aceasta înțelegându-se că statul membru respectiv trebuie să respecte cerințele convenției respective. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, atunci când se analizează dacă modul în care au fost furnizate informațiile este suficient pentru a asigura informarea persoanei cu privire la proces, o atenție deosebită ar putea fi acordată, acolo unde este cazul, și eforturilor depuse de către persoana în cauză pentru a primi informațiile ce i-au fost adresate.

[...]

(14) Prezenta decizie-cadru se limitează la precizarea definiției motivelor de nerecunoaștere în cadrul instrumentelor de punere în aplicare a principiului recunoașterii reciproce. Prin urmare, dispoziții precum cele referitoare la dreptul la rejudicarea cauzei au un domeniu de aplicare care se limitează la definirea acestor motive de nerecunoaștere. Acestea nu sunt menite să armonizeze legislațiile naționale. Prezenta decizie-cadru nu aduce atingere instrumentelor viitoare ale Uniunii Europene destinate armonizării legislației statelor membre în materie de drept penal.”

6 Articolul 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 a fost inserat prin articolul 2 din Decizia-cadru 2009/299 și este intitulat „Decizii pronunțate în urma unui proces la care persoana nu a fost prezentă în persoană”. Acesta are următorul cuprins:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza, de asemenea, executarea mandatului european de arestare emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate, în cazul în care persoana nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, cu excepția cazului în care mandatul european de arestare precizează că persoana, în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în legislația națională a statului membru emitent:

(a) în timp util

(i) fie a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, fie a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit;

și

(ii) a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care nu se prezintă la proces;

[...]”

Dreptul olandez

7 Overleveringswet (Legea privind predarea, denumită în continuare „OLW”) a transpus în dreptul olandez Decizia-cadru 2002/584. Articolul 12 din această lege are următorul cuprins:

„Predarea nu este autorizată atunci când mandatul european de arestare urmărește punerea în executare a unei hotărâri judecătorești, dacă persoana acuzată nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată hotărârea, cu excepția cazului în care mandatul european de arestare precizează, în conformitate cu cerințele procedurale ale statului membru emitent, că:

a) persoana acuzată a fost citată în timp util și personal și a fost, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, fie a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit și a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care nu se prezintă la proces; sau

[...]”

- 8 Secțiunea D din anexa 2 la OLW, intitulată „Model de mandat european de arestare prevăzut la articolul 2 alineatul 2 din OLW”, corespunde literei (d) din anexa la Decizia-cadru 2002/584.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 La 30 noiembrie 2015, Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos) a fost sesizat de officier van justitie bij de rechtbank (Ministerul Public de pe lângă Tribunal) cu o cerere privind executarea unui mandat european de arestare emis la 4 februarie 2015 de Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (Tribunalul Regional din Zielona Góra, Polonia).
- 10 Acest mandat european de arestare vizează arestarea și predarea domnului Dworzecki, resortisant polonez cu domiciliul în Haga (Țările de Jos), în scopul executării în Polonia a trei pedepse cu închisoarea, de doi ani, de opt luni și, respectiv, de șase luni. Ultimele două pedepse trebuie executate integral, în timp ce, în ceea ce privește prima pedeapsă, domnul Dworzecki trebuie să mai execute șapte luni și douăsprezece zile de închisoare. Prezenta cerere de decizie preliminară nu privește decât predarea în scopul executării celei de a doua pedepse cu închisoarea.
- 11 În ceea ce privește această din urmă pedeapsă, punctul D din mandatul european de arestare precizează că persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia s-a pronunțat hotărârea prin care s-a aplicat pedeapsa menționată. Prin urmare, autoritatea judiciară emitentă a bifat punctul 1 litera b) care figurează în secțiunea D din formularul mandatului european de arestare, care corespunde punctului 3.1b de la litera (d) a formularului anexat la Decizia-cadru 2002/584, aplicabil atunci când „persoana nu a fost citată personal, dar a primit efectiv prin alte mijloace o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia în așa mod încât s-a stabilit fără niciun echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștința de procesul stabilit și a fost informată cu privire la faptul că o decizie poate fi pronunțată în cazul în care nu se prezintă la proces”.
- 12 Potrivit informațiilor privind modul în care condiția în cauză a fost îndeplinită, care trebuie precizate în temeiul punctului 4 care figurează la litera (d) din formularul menționat, acest mandat european de arestare precizează, în limba engleză, următoarele:

„Citația a fost trimisă la adresa indicată de domnul Paweł Dworzecki pentru notificări și a fost primită de o persoană majoră cu domiciliul la această adresă, bunicul domnului Paweł Dworzecki, în conformitate cu articolul 132 din Codul de procedură penală care prevede că, «în cazul absenței destinatarului, actul de procedură trebuie să fie notificat unei persoane majore din gospodăria destinatarului, iar în cazul absenței unei persoane majore din gospodărie, actul de procedură poate fi comunicat proprietarului, paznicului sau șefului satului, cu condiția ca aceste persoane să se angajeze să predea notificarea destinatarului său». O copie de pe hotărâre a fost trimisă, de asemenea, la aceeași adresă și a fost primită de o persoană majoră cu domiciliul la această adresă. În plus, domnul Paweł Dworzecki și-a recunoscut vinovăția și a acceptat în mod anticipat pedeapsa propusă de Ministerul Public.”

- 13 Instanța de trimitere arată că a interpretat deja dreptul olandez care transpune articolul 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 în sensul că examinarea respectării condițiilor prevăzute la literele (a)-(d) ale acestei dispoziții trebuie efectuată ținând seama de dreptul statului membru emitent. Astfel, printre altele, atunci când citația a fost predată unui membru al gospodăriei persoanei solicitate, instanța de trimitere nu ar fi aplicat motivul de neexecutare prevăzut la articolul 12 din OLW.

- 14 Cu toate acestea, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă o astfel de interpretare a dreptului național este conformă cu articolul 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584. Prin urmare, aceasta consideră că legiuitorul Uniunii, prin expresia „în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în legislația națională a statului membru emitent”, care precedă lista literelor (a)-(d) ale articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, a urmărit, în special prin calificativul „alte”, să sublinieze că Decizia-cadru 2009/299 nu avea drept scop armonizarea dreptului statelor membre în materia procedurii penale în ceea ce privește hotărârile pronunțate în cauze judecate în lipsă în general și modul de citare în cauzele penale în special, ci doar să prevadă motivele comune de nerecunoaștere privind deciziile pronunțate în cauze judecate în lipsă în materie penală. Ar rezulta că expresiile care figurează la literele (a)-(d) ale articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 constituie noțiuni autonome de drept al Uniunii.
- 15 În ceea ce privește interpretarea acestor noțiuni, instanța de trimitere consideră că condițiile prevăzute la litera (a) a articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 nu sunt îndeplinite în speță, întrucât nu se stabilește că informațiile privind data și locul procesului au fost în mod efectiv și oficial aduse la cunoștința domnului Dworzecki.
- 16 În plus, instanța de trimitere subliniază că interpretarea articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 pe care aceasta o propune poate fi mai strictă decât cerințele care decurg din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. Astfel, această ultimă instanță, mai ales la paragrafele 99 și 101 din Hotărârea din 1 martie 2006, Sejdivic împotriva Italiei (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100), ar impune numai cerința ca acuzatul să aibă „informații suficiente cu privire la procedurile și acuzațiile formulate [împotriva] sa”.
- 17 În aceste condiții, Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Noțiunile

- «în timp util, a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia»

și

- «în timp util, a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit»,

utilizate la articolul 4a alineatul (1) litera (a) din Decizia-cadru 2002/584, sunt noțiuni autonome de drept al Uniunii?

2) În cazul unui răspuns afirmativ,

a) cum trebuie interpretate aceste noțiuni autonome în general și

b) un caz precum cel din prezenta cauză, care se caracterizează prin faptul că:

- potrivit mandatului european de arestare, citația a fost notificată la adresa persoanei solicitate unui membru adult din gospodăria sa care s-a angajat să predea citația persoanei solicitate;
- fără ca mandatul european de arestare să permită să se stabilească dacă și când membrul gospodăriei a predat efectiv citația persoanei solicitate;

- în condițiile în care declarațiile făcute la ședință în fața instanței de trimitere de către persoana solicitată nu permit să se stabilească dacă aceasta din urmă a avut cunoștință în timp util de data și de locul procesului stabilit,

intră sub incidența uneia dintre cele două noțiuni autonome avute în vedere la prima întrebare?”

Cu privire la procedura de urgență

- 18 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 19 În susținerea acestei cereri, instanța de trimitere invocă, în special, faptul că domnul Dworzecki este în prezent privat de libertate în așteptarea predării sale efective către Republica Polonă.
- 20 Această instanță arată, în plus, că răspunsul Curții la întrebările preliminare are un impact direct și determinant asupra duratei detenției domnului Dworzecki în Țările de Jos, întrucât ea nu poate, în absența răspunsului Curții, să se pronunțe cu privire la predarea persoanei în cauză pentru ansamblul hotărârilor judecătorești vizate de mandatul european de arestare.
- 21 Trebuie arătat, în primul rând, că prezenta trimitere preliminară privește interpretarea Deciziei-cadru 2002/584, care face parte din domeniile prevăzute de titlul V din partea a treia a Tratatului FUE, referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție. Prin urmare, aceasta poate fi judecată potrivit procedurii preliminare de urgență.
- 22 În al doilea rând, în ceea ce privește criteriul privind urgența, trebuie, potrivit jurisprudenței Curții, să se ia în considerare împrejurarea că persoana vizată în cauza principală este în prezent lipsită de libertate și că menținerea sa în detenție depinde de soluționarea litigiului principal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 24). Pe de altă parte, situația persoanei în cauză trebuie apreciată astfel cum se prezintă la data examinării cererii privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 februarie 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, punctul 40).
- 23 În speță, pe de o parte, este cert că, la data respectivă, domnul Dworzecki era privat de libertate. Pe de altă parte, menținerea în detenție a acestuia din urmă depinde de soluționarea cauzei principale. măsura detenției la care este supus fiind dispusă, potrivit explicațiilor furnizate de instanța de trimitere, în cadrul executării unui mandat european de arestare emis împotriva acestuia.
- 24 În aceste condiții, Camera a patra a Curții a decis, la 10 martie 2016, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii preliminare de urgență.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că expresiile „citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia”, precum și „a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit”, care figurează în această dispoziție, sunt noțiuni autonome de drept al Uniunii.

- 26 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că Decizia-cadru 2002/584, astfel cum reiese mai ales din articolul 1 alineatele (1) și (2), precum și din considerentele (5) și (7) ale acesteia, are ca obiect înlocuirea sistemului multilateral de extrădare întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 cu un sistem de predare între autoritățile judiciare a persoanelor condamnate sau bănuite în scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, acest din urmă sistem fiind bazat pe principiul recunoașterii reciproce (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 75 și jurisprudența citată).
- 27 Decizia-cadru 2002/584 vizează astfel, prin introducerea unui nou sistem simplificat și mai eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 28 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cele ale principiului egalității de tratament rezultă că termenii unei dispoziții a dreptului Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând cont de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (Hotărârea din 17 iulie 2008, Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, punctul 42, precum și Hotărârea din 15 octombrie 2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 29 În această privință, deși Decizia-cadru 2002/584, în special articolul 4a alineatul (1) din aceasta, conține mai multe trimiteri exprese la dreptul național al statelor membre, niciuna dintre aceste trimiteri nu privește noțiunile care figurează la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i).
- 30 În aceste condiții, astfel cum au susținut toate persoanele interesate care au prezentat observații Curții, trebuie să se considere că expresiile care fac obiectul primei întrebări trebuie să fie considerate noțiuni autonome de drept al Uniunii și trebuie interpretate în mod uniform pe teritoriul acesteia din urmă.
- 31 Pe de altă parte, această interpretare este confirmată de geneza Deciziei-cadru 2009/299. Astfel, după cum reiese din considerentele (2) și (4) ale acesteia din urmă, constatând că absența unei reglementări uniforme a chestiunilor legate de deciziile pronunțate în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană putea, printre altele, să reprezinte un obstacol în calea cooperării judiciare, legiuitorul Uniunii a considerat necesar să prevadă temeuri clare și comune pentru nerecunoașterea deciziilor pronunțate în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă în persoană, fără a proceda însă la o reglementare a formelor și a modalităților, inclusiv a cerințelor procedurale prevăzute de dreptul statelor membre, care sunt utilizate pentru a atinge rezultatele prevăzute în decizia-cadru menționată.
- 32 Din considerațiile care precedă rezultă că articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că expresiile „citată personal”, precum și „a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit”, care figurează în această dispoziție, sunt noțiuni autonome de drept al Uniunii și trebuie interpretate uniform în întreaga Uniune.

Cu privire la a doua întrebare

- 33 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că o citație precum cea în discuție în litigiul principal, care nu a fost notificată direct persoanei interesate, ci a fost predată, la adresa acesteia din urmă, unei persoane adulte din gospodăria sa, care s-a angajat să predea citația persoanei solicitate, fără ca mandatul european de arestare să permită să se stabilească, eventual, dacă această persoană adultă a predat efectiv citația persoanei interesate, îndeplinește condițiile prevăzute de această dispoziție.
- 34 Potrivit articolului 4a alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate, în cazul în care persoana nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, cu excepția cazului în care mandatul european de arestare menționează că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la litera (a), (b), (c) sau (d) a alineatului (1) amintit.
- 35 Rezultă că autoritatea judiciară de executare trebuie, în principiu, să execute mandatul european de arestare în pofida absenței persoanei în cauză la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a), (b), (c) sau (d) din Decizia-cadru 2002/584.
- 36 În ceea ce privește, mai precis, articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din această decizie-cadru, autoritatea judiciară de executare este supusă unei astfel de obligații atunci când persoana în cauză fie „a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia”, fie „a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștința de procesul stabilit”.
- 37 Având în vedere obiectivele urmărite prin Decizia-cadru 2009/299, astfel cum sunt amintite la punctul 31 din prezenta hotărâre, trebuie să se considere că modalitățile de citare prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 urmăresc, prin caracterul lor clar și comun, să garanteze un nivel ridicat de protecție și să permită autorității de executare să predea persoana în cauză în pofida absenței acesteia de la procesul în urma căruia a fost pronunțată condamnarea, respectând, totodată, dreptul său la apărare.
- 38 Astfel, respectarea condițiilor de citare prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 este de natură să asigure faptul că persoana în cauză a primit în timp util informațiile referitoare la data și locul procesului său și permite, astfel, autorității de executare, să considere că dreptul la apărare a fost respectat.
- 39 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie interpretate Condițiile prevăzute de această dispoziție a Deciziei-cadru 2002/584.
- 40 Guvernele olandez, polonez și al Regatului Unit consideră, în esență, că o citare precum cea în discuție în litigiul principal se încadrează în a doua ipoteză prevăzută la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584. În ceea ce privește obiectivul Deciziei-cadru 2002/584, aceste guverne consideră că o citație care, în absența destinatarului său, a fost predată unei persoane adulte din gospodăria destinatarului respectiv, care s-a angajat să predea citația persoanei solicitate, permite să se considere că această persoană a fost, astfel, suficient informată cu privire la data și locul procesului său. Guvernul Regatului Unit, în particular, se referă, în această privință, la considerentul (8) al Deciziei-cadru 2009/299, potrivit căruia, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, o atenție deosebită poate, dacă este cazul, să fie acordată și eforturilor depuse de către persoana în cauză pentru a primi informațiile ce i-au fost adresate.

- 41 În schimb, potrivit Comisiei Europene, o citare precum cea în discuție în litigiul principal nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584. Chiar dacă această instituție nu exclude posibilitatea ca informația privind data și locul procesului său să fie transmise valabil în mod indirect, prin intermediul altor persoane, persoanei citate, în măsura în care se dovedește că aceasta din urmă, astfel cum impune dispoziția menționată, a avut cunoștință în mod real de aceste informații, nu este mai puțin adevărat că autoritatea judiciară emitentă trebuie să furnizeze elementele care stabilesc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință în mod real de aceste informații. Prin urmare, luarea în considerare a unei notificări care s-ar baza pe o ficțiune juridică, fără ca autoritatea judiciară emitentă să furnizeze elemente suplimentare de natură să stabilească faptul că această persoană a fost efectiv informată, de această autoritate, cu privire la data și locul procesului său, cum pare a fi cazul în speță, nu poate fi considerată conformă cu această dispoziție.
- 42 În această privință, trebuie amintit că, deși dreptul persoanei acuzate de a fi prezentă în persoană la proces constituie un element esențial al dreptului la un proces echitabil, această cerință nu este absolută. Persoana acuzată poate să renunțe la acesta, de bunăvoie, în mod expres sau tacit, cu condiția ca renunțarea să fie stabilită fără echivoc, să fie însoțită de un minim de garanții corespunzătoare gravității infracțiunii pentru care persoana acuzată este judecată și să nu intre în conflict cu niciun interes public important. În special, încălcarea dreptului la un proces echitabil nu este stabilită, chiar dacă persoana acuzată nu s-ar fi prezentat în persoană la proces, din moment ce aceasta a fost informată cu privire la data și locul procesului sau a fost apărată de un avocat pe care l-a mandatat în acest scop (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 februarie 2013, C-399/11, Melloni, EU:C:2013:107, punctul 49).
- 43 Dreptul la un proces echitabil al unei persoane citate să se prezinte în fața unei instanțe penale impune, așadar, ca aceasta să fi fost informată astfel încât să i se permită să își organizeze apărarea într-un mod eficient. Articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 urmărește să atingă acest obiectiv fără însă a preciza în mod limitativ care sunt mijloacele care pot fi folosite în acest scop. Astfel, în afară de citarea personală, condițiile prevăzute de această dispoziție sunt îndeplinite dacă persoana în cauză a primit efectiv, „prin alte mijloace”, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru procesul său.
- 44 În această privință, astfel cum se precizează în considerentul (4) al Deciziei-cadru 2009/299, aceasta din urmă nu are ca obiectiv reglementarea, la nivelul dreptului Uniunii, a formelor și a modalităților utilizate de autoritățile competente în cadrul procedurii de predare, inclusiv a cerințelor procedurale aplicabile potrivit dreptului statului membru în cauză.
- 45 Finalitatea articolului 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584, amintită la punctul 43 din prezenta hotărâre, este în mod necesar atinsă printr-o citare efectuată „personal”, precum cea prevăzută în prima teză a dispoziției menționate, un astfel de mod de citare garantând că persoana în cauză însăși a primit citația și, prin urmare, a fost informată cu privire la data și locul procesului său.
- 46 În ceea ce privește condițiile prevăzute în a doua teză a acestei dispoziții, acestea urmăresc atingerea aceluiași nivel ridicat de protecție a persoanei citate, asigurând faptul că persoana citată dispune de informațiile privind data și locul procesului său.
- 47 Având în vedere, printre altele, modul de redactare a articolului 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584, potrivit căruia trebuie să se stabilească fără echivoc faptul că persoana în cauză „a avut cunoștință de procesul stabilit”, împrejurarea că o citație a fost predată unei terțe persoane care se angajează să predea respectiva citație persoanei în cauză, indiferent de faptul că această persoană face parte sau nu face parte din gospodăria persoanei în cauză, nu poate, în sine, să

îndeplinească aceste cerințe. Astfel, un asemenea mod de citare nu permite să se stabilească fără echivoc nici faptul că persoana în cauză a primit „efectiv” informațiile privind data și locul procesului său, nici, eventual, momentul precis al acestei primiri.

- 48 Desigur, astfel cum a arătat Comisia, nu se poate, în principiu, să se excludă faptul că predarea citației unei terțe persoane îndeplinește cerințele articolului 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584. Pentru atingerea obiectivului urmărit de această dispoziție, trebuie să se stabilească însă fără echivoc că această terță persoană a predat efectiv citația persoanei în cauză.
- 49 În această privință, autoritățile judiciare emitente îi revine sarcina de a indica, în mandatul european de arestare, elementele pe baza cărora a constatat că persoana în cauză a primit efectiv o informare oficială cu privire la data și locul procesului său. Atunci când autoritatea judiciară de executare verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584, aceasta poate, de asemenea, să se sprijine pe alte elemente, inclusiv pe împrejurările de care a luat cunoștință în cadrul unei audieri a persoanei în cauză.
- 50 Pe de altă parte, întrucât ipotezele prevăzute la articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 au fost concepute ca excepții de la un motiv facultativ de nerecunoaștere, autoritatea judiciară de executare poate, în orice caz, chiar după ce a constatat că acestea nu acoperă situația în cauză, să ia în considerare alte împrejurări care îi permit să se asigure că predarea persoanei în cauză nu implică o încălcare a dreptului său la apărare.
- 51 În cadrul unei astfel de aprecieri a respectivului motiv facultativ de nerecunoaștere, autoritatea judiciară de executare va putea, prin urmare, să țină seama de comportamentul persoanei în cauză. Astfel, în acest stadiu al procedurii, o atenție particulară ar putea fi acordată unei eventuale lipse vădite de diligență din partea persoanei în cauză, în special atunci când este evident că aceasta a încercat să se sustragă de la notificarea informațiilor care îi erau adresate.
- 52 De asemenea, autoritatea judiciară de executare poate ține seama și de împrejurarea evocată de guvernul polonez în cadrul ședinței în fața Curții, potrivit căreia dreptul național al statului membru emitent acordă, în orice caz, persoanei în cauză dreptul de a solicita o rejudecare a procesului atunci când, precum în speță, notificarea citației se consideră efectuată prin predarea acesteia din urmă unui membru adult din gospodăria persoanei în cauză.
- 53 În orice caz, autoritatea judiciară de executare dispune de posibilitatea de a solicita, de urgență, în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, informații suplimentare, atunci când consideră că informațiile comunicate de statul membru emitent sunt insuficiente pentru a-i permite să decidă predarea.
- 54 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la cea de a doua întrebare că articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că o citație precum cea în discuție în litigiul principal, care nu a fost notificată direct persoanei în cauză, ci a fost predată, la adresa acesteia din urmă, unei persoane adulte din gospodăria sa, care s-a angajat să predea citația persoanei solicitate, fără ca mandatul european de arestare să permită să se stabilească, eventual, dacă această persoană adultă a predat efectiv citația persoanei interesate, nu îndeplinește prin ea însăși condițiile prevăzute de această dispoziție.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 55 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretat în sensul că expresiile „citată personal”, precum și „a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit”, care figurează în această dispoziție, sunt noțiuni autonome de drept al Uniunii și trebuie interpretate uniform în întreaga Uniune Europeană.**
- 2) **Articolul 4a alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, trebuie interpretat în sensul că o citație precum cea în discuție în litigiul principal, care nu a fost notificată direct persoanei în cauză, ci a fost predată, la adresa acesteia din urmă, unei persoane adulte din gospodăria sa, care s-a angajat să predea citația persoanei solicitate, fără ca mandatul european de arestare să permită să se stabilească, eventual, dacă această persoană adultă a predat efectiv citația persoanei interesate, nu îndeplinește prin ea însăși condițiile prevăzute de această dispoziție.**

Semnături